

باسمه تعالی

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

امور نظام فنی و اجرایی

پیش نویس آیین نامه

ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود در طرح‌های سرمایه‌گذاری

مجری: دکتر یوسف قاسمی

فهرست عناوین

- مقدمه
- فصل نخست: تعاریف و کلیات
- فصل دوم: اصول حاکم
- فصل سوم: مراجع صالح
- فصل چهارم: فرایند اجرایی
- فصل پنجم: نظارت و حل اختلاف

مقدمه

در راستای تسهیل و ضابطه‌مند کردن ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود از جمله دارایی‌های فکری، دانش فنی و خدمات تخصصی در طرح‌های سرمایه‌گذاری، آیین‌نامه حاضر در اجرای مصوبه شماره ۱۰۶۰۷۳ جلسه ۱۳۹۳/۵/۱۹ هیأت وزیران، به تصویب می‌رسد.

فصل اول: تعاریف و کلیات

ماده ۱- واژگان و عبارات ذیل، در این آیین‌نامه در معانی زیر مورد استفاده قرار می‌گیرند:

- ۱-۱- ارزشگذاری: فرایند تخمین کمی ارزش اقتصادی دارایی نامشهود که منطبق با مؤلفه‌ها و روش‌های مورد استفاده صورت می‌پذیرد.
- ۲-۱- دارایی نامشهود: به مجموعه دارایی‌های فکری قابل حمایت قانونی در ایران (شامل حقوق مالکیت صنعتی از جمله حقوق مربوط به اختراع، نام و علامت تجاری و طرح صنعتی و حقوق مالکیت ادبی و هنری)، حق امتیاز، دانش فنی، خدمات تخصصی و سایر دارایی‌هایی که جنبه محسوس یا مشهود نداشته و از نظر قانون و عرف در ایران ارزش مبادله‌ای داشته باشد، اطلاق می‌شود.
- ۳-۱- پروانه: پروانه ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود که بر اساس مفاد این آیین‌نامه صادر می‌شود.
- ۴-۱- ارزیاب: اشخاص حقیقی و حقوقی که موفق به اخذ پروانه ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود طبق مفاد این آیین‌نامه می‌گردند.
- ۵-۱- کارگروه: کارگروه راهبری ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود به شرح مندرج در آیین‌نامه.
- ۶-۱- مرجع نظارت: معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به شرح مندرج در آیین‌نامه.
- ۷-۱- متقاضی ارزشگذاری: شخص حقیقی یا حقوقی که ارزشگذاری دارایی فکری را به ارزیاب ارجاع واگذار می‌کند.

ماده ۲- در موارد زیر، ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود مشمول این آیین‌نامه بوده و اجرای مفاد این آیین‌نامه در تمامی مراحل ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود الزامی است.

- ۱-۲- کلیه طرح‌های سرمایه‌گذاری که دست کم یک طرف آن‌ها دولت یا دستگاه‌های اجرایی بوده و تمام یا بخشی از سرمایه یکی از طرفین از نوع دارایی نامشهود باشد.
- ۲-۲- سرمایه‌گذاری‌های مشمول قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای آن بخش از سرمایه با منشأ خارجی که از نوع دارایی‌های نامشهود است.

۳-۲- کلیه مواردی که بانک‌ها یا مؤسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های حمایتی، به اعتبار دارایی‌های نامشهود، اقدام به تأمین مالی، ارائه تسهیلات یا سایر خدمات مالی و اعتباری در طرح‌های سرمایه‌گذاری می‌کنند.

۴-۲- کلیه مواردی که تعیین حقوق و تکالیف گمرکی، مالیاتی، عوارض دولتی و سایر کسورات قانونی و هزینه‌های تکلیفی در یک طرح سرمایه‌گذاری، منوط به ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود متعلق به طرف‌های سرمایه‌گذاری باشد.

ماده ۳- فهرست تمثیلی دارایی‌های نامشهود که باید در انطباق با این آیین‌نامه ارزشگذاری شوند، عبارتند از:

- ۱-۳- فناوری (Technology) و دانش فنی و تخصصی (Know-how)؛
- ۲-۳- حقوق مالکیت صنعتی (Industrial Property) از جمله اختراع (Patent)، نام و علامت تجاری (Trade name and Trademark)، طرح صنعتی (Industrial designs)، اسرار تجاری (Trade Secrets)؛
- ۳-۳- حقوق مالکیت ادبی و هنری (Literary and artistic property- Copyright) از جمله حقوق مربوط به نشر، تکثیر، پخش توزیع، نرم‌افزار، پایگاه داده و بانک اطلاعاتی؛
- ۴-۳- حقوق ناشی از اعطای امتیاز (License) یا سایر اقسام قراردادهای موجد حق نسبت به دارایی‌های نامشهود.

فصل دوم: مراجع صالح

ماده ۴- مرجع ارزشگذاری: در کلیه مواردی که ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود طبق این آیین‌نامه الزامی است، ارزشگذاری تنها باید توسط ارزیابانی که طبق ماده ۸ این آیین‌نامه موفق به اخذ «پروانه ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود» شده‌اند، انجام گیرد تا از اعتبار قانونی لازم برخوردار باشد.

ماده ۵- مرجع نظارت: معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری به شرح مواد این آیین‌نامه وظیفه تأیید صلاحیت اولیه ارزیابان و نظارت بر عملکرد آنان را بر عهده دارد.

ماده ۶- مرجع حل اختلاف: کارگروهی ۷ نفره با عنوان «کارگروه راهبری ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود» متشکل از نمایندگان معاونت‌های نظارت راهبردی (سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) و علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزارتخانه‌های اقتصاد و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم تحقیقات و فناوری و دو شخص حقیقی متخصص در زمینه ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود تشکیل

می‌گردد و به شرح مواد این آیین‌نامه وظیفه تأیید صلاحیت نهایی ارزیابان و رسیدگی به اختلافات را بر عهده دارد. معاونت‌های نظارت راهبردی و علمی و فناوری ریاست جمهوری علاوه بر نمایندگان خود، هر کدام یکی از اعضای حقیقی کارگروه را برای دو سال قابل تمدید منصوب می‌کنند.

فصل سوم: فرایند اجرایی

ماده ۷- متقاضیان ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود می‌توانند به طور مستقیم اقدام به ارجاع ارزشگذاری به ارزیابان ذی‌صلاح کنند. در مواردی که بین متقاضی ارزشگذاری و دستگاه دولتی یا مرجع قانونی ذی‌ربط در انتخاب ارزیاب اختلاف باشد، نظر دستگاه دولتی یا مرجع قانونی مربوطه مرجح است.

ماده ۸- فهرست ارزیابان دارای پروانه تخصصی یا آزمایشی ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود، هر سه ماه یک بار توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری تهیه و پس از تأیید کارگروه اعلام عمومی می‌گردد. معاونت اخیر ضمن فراخوان عمومی، اشخاص حقوقی و حقیقی متقاضی پروانه را که دارای شرایط یکی از بندهای ذیل هستند، در فهرست سه ماهه به کارگروه معرفی می‌کند:

۱-۸- متقاضی دارای سابقه ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود به عنوان کارگزار در بورس و فرابورس ایران باشد، به نحوی که حاصل جمع ارزشگذاری‌های به عمل آمده توسط وی در زمینه دارایی‌های نامشهود در بورس و فرابورس تا پایان شهریور سال ۱۳۹۴، کمتر از ۵۰۰ میلیارد ریال نباشد. در این مورد، رایه گواهی بالاترین مقام اجرایی بورس و فرابورس ضروری است.

۲-۸- متقاضی دارای سابقه ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود متعلق به دولت یا یکی از دستگاه‌های اجرایی باشد، به نحوی که حاصل جمع ارزشگذاری‌های به عمل آمده توسط وی در زمینه دارایی‌های نامشهود متعلق به دولت یا دستگاه‌های اجرایی تا پایان شهریور سال ۱۳۹۴، کمتر از ۵۰۰ میلیارد ریال نباشد. در این مورد، رایه گواهی بالاترین مقام اجرایی دستگاه مربوطه ضروری است.

۳-۸- جمع دو بند ۱-۸ و ۲-۸ برای احراز حد نصاب ۵۰۰ میلیارد ریال امکان پذیر بوده و متقاضی می‌تواند با رایه مستندات مندرج در این بندها، اثبات نماید که مجموع ارزشگذاری‌های انجام شده توسط وی در بورس و فرابورس از یک سو و دارایی‌های نامشهود متعلق به دولت از سوی دیگر، ۵۰۰ میلیارد ریال یا بیشتر است.

۴-۸- اعضای رسمی کانون‌های کارشناسان رسمی دادگستری و حساب‌رسان رسمی کشور که موفق به گذراندن دوره تخصصی ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود و قبولی در آزمون کتبی مربوطه گردند. معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری هر سال یک بار این دوره و آزمون مربوطه را برگزار

می‌کند. در زمینه مؤسسات حسابرسی رسمی، شخص حقیقی که طی سه سال قبل از تقاضا بیشترین سهام را در مؤسسه داراست باید در دوره و آزمون شرکت نماید.

۸-۵- متقاضیانی که هیچ یک از شرایط فوق را نداشته باشند، ولی دوره و آزمون سالانه معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری را با موفقیت سپری کنند، پس از تأیید کارگروه می‌توانند پروانه آزمایشی دریافت نمایند. دارندگان پروانه آزمایشی می‌توانند در هر مورد نسبت به ارزشگذاری دارایی‌های فکری که ارزش تخمینی آنها پایین‌تر از ۵۰ میلیارد ریال است، اقدام نمایند. دارندگان پروانه آزمایشی به محض کسب حد نصاب‌های مقرر در بندهای ۸-۱، ۸-۲ و ۸-۳ یا عضویت رسمی در کانون کارشناسان دادگستری یا سازمان حسابرسی کشور، می‌توانند پروانه تخصصی ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود دریافت کنند.

فصل چهارم: اصول ارزشگذاری

ماده ۹- ارزیاب باید در گزارش تصریح نماید که هدف از ارزشگذاری دارایی نامشهود، اجرایی کردن یک طرح سرمایه‌گذاری (حتی المقدور با قید نوع سرمایه‌گذاری) است.

ماده ۱۰- با رعایت مفاد این آیین‌نامه، ارزشگذاری دارایی نامشهود می‌تواند بر اساس یک یا ترکیبی از چند روش مشروح در ذیل باشد، مشروط بر این که روش مورد استفاده با هدف تعیین و اعلام شده برای ارزشگذاری سازگاری داشته باشد:

۱۰-۱- روش هزینه محور: در این روش، هزینه‌های ایجاد و توسعه دارایی نامشهود محاسبه شده و سود مطلوب به هزینه‌های صرف شده اضافه می‌گردد.

۱۰-۲- روش بازار محور: در این روش، ارزشگذاری بر اساس سنجش بازار و تخمین ارزشی که بازار برای دارایی نامشهود در مقایسه با موارد مشابه پرداخت می‌کند، صورت می‌پذیرد.

۱۰-۳- روش درآمد محور: در این روش، ارزش فعلی دارایی نامشهود براساس منافع مالی آینده به دست می‌آید.

ماده ۱۱- در کلیه روش‌های مورد استفاده برای ارزش گذاری، باید منبع، مستندات و کمیت و کیفیت داده‌ها و روش‌های مورد استفاده شفاف، جامع، معتبر و بی‌طرفانه باشد. همچنین فرایند ارزشگذاری باید منطبق با استانداردهای حسابداری بوده و در آن کلیه قوانین و مقررات کشور در زمینه معاملات دولتی و مانند آن رعایت شده باشد.

ماده ۱۲- ارزشگذاری‌های صورت پذیرفته بر اساس این آیین‌نامه، در حدود قوانین و مقررات کشور برای دولت و دستگاه‌های اجرایی، مراجع قانونی مالیاتی، گمرکی، حسابرسی و مانند آن الزام‌آور است، مگر این که دستگاه اجرایی، مرجع قانونی یا شخص حقیقی یا حقوقی ذی‌ربط طبق ماده ۱۷ این آیین‌نامه، نسبت به ارزشگذاری اعتراض نماید.

ماده ۱۳- ارزیابان مکلفند در فرایند ارزشگذاری دارایی‌های نامشهود، در هر مورد بسته به حوزه تخصصی مربوطه، یک فرد متخصص را برای تحلیل و ارزیابی موضوعات فنی و تخصصی به کار گرفته و گزارش را به تأیید وی برسانند.

ماده ۱۴- ارزشگذاری انجام شده به موجب این آیین‌نامه، مانع از آن نمی‌شود تا در مواردی که طبق قانون، تأیید کارشناس رسمی دادگستری الزامی است، نظریه کارشناس رسمی دادگستری ذی‌صلاح در موضوع تخصصی نیز اخذ شود.

فصل پنجم: نظارت و حل اختلاف

ماده ۱۵- مرجع نظارت هر ساله بر اساس ارزیابی‌های خود و بر اساس شواهد و مستندات موجود، فهرستی از ارزیابانی را که پروانه آنان باید معلق یا ابطال شود، با ذکر دلایلی توجیهی به کارگروه اعلام می‌کند. کارگروه پس از استماع دفاعیات ارزیابان مذکور، تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌نماید. تصمیم کارگروه قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۶- کارگروه وظیفه رد یا تأیید صلاحیت تخصصی اشخاص معرفی شده در فهرست پیشنهادی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری راجع به اشخاص حقیقی و حقوقی دارای شرایط مندرج در ماده ۸ این آیین‌نامه را بر عهده دارد.

ماده ۱۷- کارگروه به شرح ذیل به اعتراضات رسیدگی می‌کند:

۱-۱۷- در خصوص اعتراضات مربوط به فرایند احراز صلاحیت‌های مندرج در ماده ۸ این آیین‌نامه، کارگروه رأساً به اعتراضات رسیدگی کرده و تصمیم قطعی و لازم‌الاجرا را اتخاذ می‌نماید.

۲-۱۷- در مواردی که میان ارزیابان و متقاضیان ارزشگذاری یا مراجع حسابرسی، مالیاتی، گمرکی، بورس، فرابورس، سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و مانند آن در خصوص نتیجه ارزشگذاری اختلاف حاصل می‌شود، نهاد یا شخص ذی‌ربط باید اعتراض را خود را به گزارش ارزشگذاری ظرف حداکثر بیست روز از تاریخ ابلاغ گزارش به کارگروه ارجاع کند. کارگروه ظرف ۱۵ روز

اعتراض را بررسی و در صورتی که اعتراض را وارد بداند، راست‌آزمایی گزارش ارزشگذاری مورد اعتراض را به هزینه متقاضی ارزشگذاری به یک هیأت ارزشگذاری متشکل از سه ارزیاب دارنده پروانه تخصصی که به قید قرعه انتخاب می‌شوند، واگذار می‌کند. در محاسبه مهلت‌های مندرج در این آیین‌نامه، روز ابلاغ و روز اقدام محاسبه نمی‌شود.

۱۷-۳- در مواردی که از تاریخ ارزشگذاری بیش از یک سال سپری شده است، هر یک از اشخاص حقیقی یا حقوقی ذی‌ربط می‌توانند با ذکر دلایل موجهه خود به کارگروه، تجدید ارزشگذاری را خواستار شوند. در صورت موافقت کارگروه، دارایی نامشهود موضوع درخواست مجدداً بر اساس مفاد این آیین‌نامه ارزشگذاری می‌شود.

این آیین‌نامه در ۱۷ ماده در تاریخ به تصویب هیأت وزیران به تصویب رسید و کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر از تاریخ تصویب این آیین‌نامه منسوخ می‌گردند.

